

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónap 2 korona.

VEHÉNYEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HERDETESEK:
6-hatásos post. sor egyszer 30 M.
minden következésként 15 M.

Nyitási ára 40 M.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, szeptember 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezetékek: A külföldi pénz.
- Az önálló Nemzeti Színház.
- Mándy Lajos bankigazgató.
- Szállodások kongresszusa.
- Új kardinálisok.
- Stefánia kiutasítása.
- Vasuti értékesítés Araden.
- Tanító grófné válópere.
- Basso doktor ajándéka az aradi ereklye-museumnak.
- A vártanúk ünnepe.
- Egy aradi fiú vallási viselkedését.
- Verekedés egy kávéházban.
- A megárdított parlament.
- Tárca: Az utolsó rózsák. Irta: B. Hervy.
- Csarnok: Jegyzetek az aradi vár ostromáról. Irta: Galsai Kovács Ernő.

A külföldi pénz.

Arad, szeptember 24.

„A város konverziója külföldi pénzzel” cím alatt, az „Aradi Közlöny” mai számában egy cikk jelent meg, mely az aszfalt-kölcsön konvertálására vonatkozik és a többiek között azt mondja, hogy „a hazai pénzügyi bizottság ajánlatai elfogadhatatlanul drágák voltak”, továbbá, hogy „a pénzügyi bizottság elnöke folytonos érintkezésben van hazai és külföldi pénzügyekkel és pedig az eredmény reményével. Alig van neves cég, melytől ajánlat nem érkezett volna és különösen két vállalat: a berlini Bleichröder-bankház és a belga „Caisse d'Annuités” foglalkoznak komolyan Arad konverziójának tervével.”

Nem bízom a dologban és keserű csa-

lódás érne a város közönségét, ha ettől a kisebb szabású konverziótól várná a hatvanegy százalékos pótdónak lejjebb szállítását. Mindenekelőtt azonban konstataálni óhajtom, hogy a hazai intézetek által felajánlott pénz nem volt oly „elfogadhatatlanul drága”. Sőt a mennyiben a szóban forgó konvertálás a megejtett számítások szerint *nyereséggel* jár: „elfogadható olcsónak” mondható. „Elfogadhatatlanul drága”-nak csak akkor volna mondható, ha az „angol konzolok” kamatoztatásával hozzuk párhuzamba. Es miután pénzügyi tekintetben sovínisták nem vagyunk és nem lehetünk: nem bízhatunk abban az olcsó külföldi pénzben.

Ajánlatos, ha pénzügyi tekintetben tisztán igyekeznünk látni. Igaz ugyan, hogy *váltókra* olcsó pénzt lehet szerezni, való, hogy a bankruta három és fél százalék, hanem azért betétekre négy és fél százalékot fizetnek a pénzügyintézetek. Nagymalmaink 3%-os pénzt kapnak, holott az állami rente 4%-ot jövedelmez. Hát egy iparvállalat hitelképessége erősebb, mint az államé? Honnét származik az egy százalékos különbözet. Bizonyára onnét, hogy a *pénzkölcsön módzataiban különbség van*. Arad város, mely *hosszu lejáratu ingatlan-kölcsönt* keres, meg kell hogy fizesse ezt a kölcsönt a külföldnek még jobban, mint a hazai pénzügyintézetnek. Az az olcsó külföldi pénz — jegyezze ezt meg magának a pénzügyi bizottság t. elnöke — mese, semmi egyéb, mint mese. A külföldiek nem várnak reánk. Hogy egy udvarias

levélre udvariasan válaszolnak, az önkényt értetődik, de nagyobb fontosságot ne tulajdonítsunk a dolognak.

Más beszámítás alá esik, hogy ajánlatos-e egy kisebb kölcsön végett az egész bel- és külföldet fellármázni? (Eltekintve attól, hogy a Rothschild-cég nem lett felszólítva és ez által sértve érezheti magát.) Mert pénzt nem szokás úgy keresni, mint a hogy papírra és írószerekre pályázatot hirdetnek a „Heti Értesítő”-ben. Az ilyen dolgot diszkrétebben kell megfogni, úgy kell kezelni, akár egy titkot; noha nem az. Mert megtörténhetik, hogy ezen a módon kockáztatjuk a belföldet anélkül, hogy a külföldet megnyernénk.

Az is lehet, hogy törököt fogunk, ki el nem ereszt. Mert van ám olyan olcsó pénz, mely a különböző feltételek által válik drágává.

Jövőben pedig ajánlanám: ne kérjünk ajánlatot majdnem minden neves cégtől. Aprehenzió is származhatik belőle, ha egyik-másik nagyobb bankházat kifelejtjük és nagyobb erkölcsi kárt szenvedhetünk, mint amennyi anyagi haszon várható. Előbb beszéljük meg ezeket a dolgokat a pénzügyi bizottságban, nehogy egyik vagy másik bizottsági tag ambíciójában sértve érezhesse magát.

Egy jó eredménye azonban már most van annak a munkának, melyet az adóügyi tanácsos ebben a dologban végzett. Ez a jó eredmény az a kimutatás, a melyet *Lócs Rezső* a város anyagi helyzetéről, adósságairól és vagyonáról, tartozásai-

TÁRCA

Az utolsó rózsák.

Irta: B. Hervy.
(Franciából.)

Beálltak az őszi viharok. Letarolták a fák leveleit, melyek peregve hulltak alá s úgy megázták a rózsafákat, hogy a kert eleje teljesen tele lett szirmokkal.

Csak a szép, sárga Dijon-rózsák tartották magukat; sötétzöld, fényes leveleik szilárdan ültek az ágakon s lapos, fodros virágaiknak nem történt semmi bajuk. Legfölül, a vörhenyes-barna ágakon erőteljes, duzzadt bimbók dacoltak a viharral.

Késői rózsák voltak, melyeket nem lehet egykönnyen lerázni, melyek még november közepén is virítanak.

— Ezek az utolsó rózsák, tanár ur, — mondá a bázmaster, ki egyszersmind kertészi teendőket is végzett. — Legvégem talán a nagyságos asszony számára?

— Ne vágja le, Hartmann, — mondá a tanár, ki csak az imént tért vissza elegáns kis kocsiában s nyomban a kertbe ment, megnézni a kedvenceit. — Hadd viruljanak a szegény rózsák, ha már átérték a vihart... A nap most kezd derülni s talán még magukhoz térnek, ha az ágon hagyja őket. Különbben mi ujság? Beszedte már a házbért?

— Természetesen, tanár ur. A nagyságos asszonynál van minden. Csak a hátsó kertiházban, a harmadik emeletbeli hölgyek kérének egy kis halasztást... Azt mondom, tanár ur, nem igen van rendben a dolguk. A leány halálos beteg, az öreg alig tud beszélni, mind e nyomoruság mellett a fiatal leány még képeket fest.

A tanár megfordult.

— Jár-e hozzájuk orvos, Hartmann?

— Aligha én legalább senkit sem láttam hozzájuk fölmenni. De nem is telne rá.

A kékkőrös ember elhallgatott zavarában, de ismét széles mosolyra nyílt az ábrázata, mikor a tanár némi gondolkodás után megszólalt:

— Bertraméknak hívják ugy-e s egészen fönt laknak.

— Bertraméknak s egészen fönt laknak... s ha az megtörténhetnék... akkor talán meg is lehetne őket menteni.

A tanár, az egyetem díszje, a híres orvos szó nélkül kivette zsebkését, levágta a legszebb Dijon-rózsákat s bement a házba.

A fiatal asszony, ki az erkélyen állt s az egész jelenetet végignézte, türelmetlenül várt a férjére, aki nem jött.

Nyugtalanul, izgatottan, csalódva járkált föl-alá. Leste, hogy mikor nyílik az előszoba ajtaja s mikor lép be rajta a férje.

Nem hallotta ugyan, hogy a két férfi mit beszél lent, de pirosság ömlett el arcán, mi-

kor férje kezében megpillantotta azokat a rózsákat, melyek az októberi viharokat kiállták. Azt hitte, neki hozza s erre a gondolatra szíve hevesen kezdett dobogni.

Hát mégis eszébe jutott férjének házasságuk évfordulója... Hát még mindig szereti, pedig sokszor kételkedett benne, mikor látta, hogy a hivatása előtte minden, s hogy miatta elhanyagolja őt s a házi tűzhelyét.

Az életben sok napját megkeserítette a féltékenység s most is borzalmas gondolatok toltak az agyába. Meg volt ugyan szokva ahhoz, hogy férje mindig pontatlanul, váratlanul jött haza, de most különös, megmagyarázhatlan vágygyal epedt utána s nem tudta megmagyarázni a kimaradását.

Barátságosan akarta fogadni, s napon kétszeres szívélyességgel akarta üdvözölni, mert hiszen a rózsákat bizonyára neki metszette. Mily jó lesz az asztalt díszíteni velük. S míg így gondolkodott, férje észrevétlenül, idegesen, halaványan, lehangolt arccal lépett be.

Az asszony lábai földhöz gyökereztek s csalódás látszott szép arcán. A rózsákat nem hozta a férje.

De erőtt vet magán.

— De későn jössz haza, Ernő. Már ezelőtt egy órával láttalak Hartmannal a kertben. Eppen ma vártalak türelmetlenül... hiszen a házasságunk évfordulója van... elfeledted volna... Már három esztendeje... úgy örültem jövetelednek... s a rózsáknak...

ról, kötelezettségeiről készített. Minden-
esetre jobb, ha tudjuk, hogy mi van az
egyik zsebünkben s mi hiányzik a másik
zsebünkben. Ha ez a kimutatás teljes és
átnézhető képét tárja fel Aradváros hely-
zetének, úgy ez a munka tényleg szolgál-
lat a város közönségének, a mely eddig
bizony nem volt tisztában avval, hogy
mije van ennek a városnak és mije nincs.
Ebből a szempontból érdeklődéssel várjuk
a kimutatás megjelenését.

Junius.

Az önálló Nemzeti Színház.

(Az utolsó intendáns.)

Arad, szeptember 24.

Tegnap óta a budapesti Nemzeti Színház-
ban nincsen intendáns és remélhetőleg nem is
lesz több; örvendünk ezen a tényen, noha gróf
Keglevich ellen nem volt kifogásunk és őt
mindig erős művészi léleknek tartottuk. Ör-
vendünk azért, mert közéletünkben eltűnt az
udvari lomtárnak egy elavult darabja.

Lehet, hogy kell intendáns, ahol az udvar
és udvartartás van és ahol nem mulik el nap,
a melyen a királyi család egyik vagy másik
tagja el nem menne a színházba. Mi ugyan
egészen jól tudunk elképzelni koronás főket és
ezek rokonait, kik zajtalanul elfoglalják helyü-
ket a színházban és a rend minden megzava-
rása nélkül a közönséggel együtt élveznek vagy
boszankodnak; de az udvari etikett másképen
tudja és megköveteli, hogy még a színházlátó-
gatás is nagy feltűnéssel menjen végbe. Ez hoz-
hozátartozik a mesterséghez.

De nálunk nincs udvar és ha nagynéha
ide is vetődik, nem igen jár színházba. A ki-
rály évek óta nem járt budapesti színházban és
a főhercegek Magyarországon legfeljebb vadá-
szaton fordulnak meg. Az intendáns feladata
pedig reprezentálás az udvar látogatóiáért és
igy nálunk fölösleges az intendáns s eddig
évente vagy 30.000 koronát egyszerűen ki-
dobtunk.

Minden egyéb tekintetben az intendáns
csak kerékkötő. Ezért helyes az intendántura
hallgatag megszüntetése. Különösen fontosnak
tartjuk a Nemzeti Színház felszabadulását az
udvari nyűg alól. Ezentul a Nemzeti Színház

részt vehet a nemzet ünnepeiben és minden
hátráltató melléktéket nélkül szolgálhatja a
nemzeti kulturát.

Eddig a Nemzeti Színház a hazafias rányt
csak úgy művelhette, mint akár az ötvenes
években; de még a modern szociális irány sem
tudott érvényre jutni, mert udvari színházhoz
állítólag nem illet.

A Nemzeti nem udvari és nem királyi
színház és csakis a királyi intendáns személye
okozta, hogy olyan elbírálás alá esett, mintha
mégis az volna. Ezentul az igazgató önállóan
intézkedik és tartozó kötelessége lesz azt kép-
viselni, a mit a színház neve és jellege meg-
kíván: a nemzeti irányt.

Ennek az ujtásnak köszönhetjük, hogy a
Kossuth-ünnepen már ott lengett a zászló a
színház ormán; ennek köszönhetjük, hogy leg-
közelebb már szocialista izü drámát is fogunk
látni és ennek fogjuk köszönhetni, hogy tény-
leg nemzeti lesz a Nemzeti Színház.

Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy mi
a Nemzeti Színházban csak magyar darabokat
akarunk látni; dehogyan is; szívesen látjuk ott
a világirodalom régi és új remekét is. Somló
Sándor, az új igazgató, a ki elsőnek jutott
abba a szerencsés helyzetbe, hogy önállóan
vezethesse a Nemzeti Színházat, általános
művelt ember és jó hazafi. Reméljük, hogy
műveltségét és hazafiságát kellő összhangba
fogja tudni hozni az önállósággal és minden
irányban ki fogja elégíteni a közönség kíván-
ságait.

Nem könnyű feladat, de annál szebb, mert
megszűnik a bujdosdi és a felelősség el- és átha-
rítása, hol intendánsról igazgatóra, hol igazga-
tóról intendánsra.

Az eddigi auspiciumok arra vallanak, hogy
a Nemzeti Színház képes lesz az ujtással járó
kívánalmaknak megfelelni.

TÁVIRATOK.

A király az osztrák lövészekhez.

Bécs, szept. 24. A király ma máglátogatta
a lövész-ünnepet és az előcsarnokban Rajner
főherceg védnök, Üxküll hadtestparancsnok és
Kielmansegg gróf helytartó fogadták. A hely-

tartó ő felségéhez beszédet intézett, amelyben
megemlékezett a lövészek hagyományos és ha-
zias hűségéről és köszönetet mondott az
uralkodó kegyért, hogy katonai fegyvereket
adott a lövészeknek. A király örömet fejezte
ki, hogy részt vehet a szép ünnepen és a lö-
vészügy iránti legmelegebb érdeklődéséről biz-
tosította a helytartót. Ezután a királynak bemu-
tatták az összes lövész-szövetségek elnökeit és
ismételten megelégedését fejezte ki a fölött,
hogy az összes lövész-egyletek szorgalmasan
gyakorolják magukat katonai fegyverekkel. A
német lövész-szövetség képviselője előtt ő
felsége megjegyezte, hogy a német lövészek-
nek több gyakorlatuk van a katonai fegyve-
rekkel, melyeknek kitűnősége be van bizonyít-
va. A hölgy-bizottság nevében Biedermann bá-
róné üdvözölte ő felségét, aki szíves szavakban
mondott köszönetet. Ezután a király körüljárt
az ünnepség színhelyén.

A bur tábornokok proklamációja.

Amsterdam, szept. 24. Ma megjelent egy
felhívás, a melyet Botha, Delarey és Dewet bur
tábornokok irtak alá. A felhívás mindenekelőtt
azt mondja, hogy a burok több mint harmadfél
évi harc után kénytelenek voltak a nekik aján-
lott békefeltételeket elfogadni. A vereeniging-
ben egybegyűlt képviselők megbízták a tábor-
nokokat, hogy utazzanak Angliába és eszkö-
zöljék ki a mérhetetlen inség enyhítését, mely
a volt köztársaságokat sújtja. Minthogy a tá-
bornokoknak nem sikerült Angliában segítséget
találni, felhívást kellett intézniük Európához és
Amerikához. Köszönetet mondanak a koncent-
rációs táborokban elhelyezett nőknek és gyer-
mekeknek nyújtott segélyekért. A köztársaságok
polgárai a háboru után teljesen tönkbe vannak
téve. Az ország teljes pusztulása leirhatatlan.
30,000 ház és számos falu leégett és elpusztult.
A tábornokok ezért könyörödmányokat kérnek
az özvegyek és árvák, a rokkantak és inségek
támogatására és a gyermekek nevelésére.
A háboru borzasztó következményeit csak azért
vázolják, hogy kimutassák, milyen nagy az in-
ség, de semmiképen sem azért, hogy a lelke-
ket újból felizgassák. Az a kis összeg, a me-
lyet Anglia a megadás feltételei szerint fizetni
fog, még ha tizszer annyi volna sem elegendő,
hogy csupán a háboru által okozott vesztesége-
ket is fedezze. Az özvegyek és árvák rokkan-

Alig tudta sirását elfojtani.

— Bocsáss meg, Marie, de a legutolsó pil-
lanatban halaszthatatlan látogatásom akadt . . .
a rózsák pedig . . . csak nem tételezed föl ró-
lam . . . délután majd szebbeket küldök he-
lyettük.

— Hagyd csak, Köszönöm.

Nem szólt többet. Szótlatlanul ültek asztalhoz.
Később, a mi opulens, ünnepélyes vacsoránál
is alig váltottak pár szót. Ebéd után az elfá-
radt orvos bement a dolgozószobájába. A fiatal
asszony egy szekrényt adott át neki.

— Itt vannak a házbérek, — mondá, hi-
degen. — Mindent átnéztem, csak a kertí la-
kók, a hölgyek nem bírnak fizetni s haladékat
kérnek.

— Meg is kell nekik adni, — mondá a
tanár. — Az ember csak nem fogja őket zak-
latni, én legkevésbé.

— Ismered őket, Ernő? Még sohasem lát-
tam őket. Hartmann azt mondja, hogy régibb
lakók nálunk . . . Valami művésznőfélek, de
amolyan elzülöttek. Azt hiszem, az ilyen talány
szerű női alakokat nem is lenne szabad meg-
tűnünk itt.

— Ezek a hölgyek itt maradnak, kedves
Marie, akár fizetnek bért, akár nem.

Olyan határozottan mondta ezt, hogy az
asszony szinte sértve érezte magát.

Eszrevette rajta, hogy férje egyedül akar
maradni. Nyugtalanul járkált föl-alá a boudoir-
jában. Vihar tomholt a lelkében. A kertí ház
kis lakása vízióként tűnt fel előtté.

Csak ott lehetett a férje ebéd előtt, csak
ott hagyhatta a rózsákat, melyek őt illették,
melyeket már a saját kezében hitt . . . Külön-
ben hová tehette volna őket. Elzülöttek művész-
nök! Így mondta Hartmann is, sajtáságos saj-
nálkozással.

Vajjon többet tudott-e a férje, mint a
mennyt elárult . . . vajjon azon a héten, mi-
kor ő elutazott s férje egyedül maradt otthon
. . . lázas gondolatai víziókká váltak . . . Mi-
lyen látvány lehet az, hogy azok a rózsák, me-
lyek neki voltak szánva, most más keblét di-
szítik . . . ha erről meggyőződhetnék . . . csak
egy pillanatra . . . Most férjének éppen ren-
delője van . . . nagyon könnyű lenne ürügyet
találni . . . talán maga vihethé meg a hírt,
hogy a lakbérrel nem szükséges úgy sietniök
. . . hiszen a férje sem bánja . . . Igen, ez az
ürügy éppen jó lesz.

Gyorsan kalapot s felöltőt vett magára . . .
lesietett a beültetett udvaron keresztül a ha-
talmos hátsó épülethez, hol még sohasem járt
. . . kinek lakóit még nevükről sem ismeré.

Halavány, bánatos kinézésű asszony nyitott
neki ajtót.

— A tanárné asszony! . . . Van szeren-
csém . . . az uraságot sokszor látta az erké-
lyen, legutóbb akkor, mikor a leányával a szép
szeptemberi napokban kint járt. Nagy jószág a
nagyaságos asszonytól, hogy maga jön; persze,
a tanár ur már beszélt neki a betegéről, s el-
mondta neki, hogy a felesége is érdeklődni fog

iránta . . . Ugy jelent meg köztük, mint az
Isten angyala . . . reményt keltve az egész esa-
ládban.

A szegény asszony, kit különben hallga-
taggá tett az élet, most bőbeszédű lett a fölött
való örömeiben, hogy ime mégis csak gondol-
nak rájuk. Az ajtó egészen kitarult. Szivettépő
látvány tárult a fiatal asszony elé. Az ablak
közéleben, vánkossal megtámasztva egy halott-
halvány, fiatal leányt, kinek szeméi csodála-
tos fényben ragyogtak s ki halvány, keskeny
kezeivel éppen az ecsetet jártatta egy készülő
festményen.

Az asztalon vizespohár állt, tele sárga ró-
zsákkal, melyek valószínűleg modellül szolgál-
tak neki. Marienak nem jött szó az ajkára. A
szegény legyőzte. Csipkés kendőjét szeméire szo-
ritotta, hogy ne lássák a könnyeit, melyek vé-
gigperegtek az arcán.

— Én már sirni sem tudok, — mondá az
anya — a nyomoruság egészen fásulttá tett.
De most megint remény köszöntött be a há-
zunkba, mert mikor leányom a szép rózsákat
meglátta, újra föléledt munkakedve s most
már befejezheti megkezdett képét. Nézze csak,
nagyaságos asszonyom.

Marie gyöngéd csókot lehelt a fiatal fes-
tőnő homlokára.

— Majd ismét eljövök, — mondá halkan s
remegő izgatottsággal távozott a szobából.

Az utolsó páciens is elhagyta a házat. Ma-
rie nesztelenül esont be az erves szobájába s

tak és gyermekek, a kiknek érdekében ezt a felhívást kibocsátják, abból az összegből keveset, többnyire semmit sem fognak kapni. A felhívás végül kéri, hogy a különböző országokban a bizottságok testvériesen együttműködjenek.

Mándy Lajos bankigazgató.

(A Központi Jelzálogbank tervei.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 24.

A kereskedelmi miniszteriumnak néhány hét előtt nyugalomba vonult miniszteri tanácsosa, Mándy Lajos, akinek távozásával élénken foglalkozott a sajtó, bankigazgató lesz. Erre nézve fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

1892-ben huszonkilenc magyar vidéki takarékpénztár „Magyar Takarékpénztárak központi jelzálog bankja” címmel egy részvénytársaságot alapított négy millió korona alaptőkével, amelyet 1895-ben 6 millióra emeltek fel. Az intézet kizárólag csak oly záloglevelek értékesítésével foglalkozott, a melyek az alapító takarékpénztárak által engedélyezett hitel útján lettek kibocsátva s ilyenformán az utolsó mérleg szerint kerek 60 millió korona értékű záloglevelet és 10 millió értékű községi kötelezvényt hozott a piacra. A részvénytársaságnak most az a célja, hogy az eddigi kizárólag záloglevél üzletet a bankműveletek egyéb terére is kiterjessze. Ez a terv különben már évek előtt szóba jött s a vidéki pénzügyesek által hozatott szóba, amelyek a kedvező előnyöket és eredményeket, a melyeket a központhoz álló szerves összefüggésükkel értek el, a banktevékenység egyéb ágára is kióhajtották terjeszteni. Így ez a részvénytársaság a jövőben visszlezámitásokkal, főllesleges tőkék elhelyezésével is foglalkozva, egyáltalában érdemlegesen képviselné a vidék pénzügyi érdekeit a fővárosban. A központ természetesen a kívánalmaknak megfelelőleg át lesz alakítva s az erre vonatkozó tárgyalások hála a nemzetközi viszonyok javulásának már eredményre is vezettek. A bank felemeli alaptőkéjét, amennyiben a részvénytársaság működésével eddig is érdekelt bécsi bankkegyesület és a német bankcsoport máris biztosították az új kibocsátás kedvező eredményét.

megölelte férjét, ki még az íróasztal mellett foglalatoskodott.

— Miért titkoltad el előttem, Ernő, hogy a szegény leány oly beteg, hogy meglátogattad s hogy az állapota aggaszt téged?

— Az ilyesmi sohasem érdekelt téged, Marie, beteghistóriákkal sohasem akartál törődni... En téged különben mindig derűltnék szerettelek látni, holott az ily esetek...

— S neki adtad a rózsákat?

S hogy megkérlelje, végigsimította homlokát puha kis kezével.

— Neki adtam, feleségem, ugyis az utolsó rózsák, melyeket valaha lát. Az új rózsák virulását már nem fogja látni.

— Bocssás meg, kedves férjem, — kérte Marie s megfogta kezét, mintha meg akarta volna csókolni. — Ma teljesen, örökre kigyógyultam; eddig gyanakvó és borzasztóan féltékeny voltam, úgy, hogy egészen megkeserítette az életemet. Légy elnéző, meg fogom érdemelni; hadd segítsek én is neked a szegények ápolásában.

Sokáig tartotta átölelve férjét. Gyöngye alakja remegett a férfi karjai közt.

Azután sokáig álltak a nyitott erkélyen. A langyos levegő áramlotta őket körül. A Dijon-rózsá vörhenyesbarna ágain a duzzadt bimbók félig fölfakadtak, hogy nemsokára kinyílnak. De ezek igazán legutolsó rózsái voltak az ősznek.

Az egyesület elnöki székére, amely gróf Tisza István távozása után véglegesen betöltve nem lett, Mándy Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsost kérték fel, aki hajlandónak is mutatkozott megválasztása esetén elfoglalni az elnöki tisztséget. Ehhez képest egy legközelebb megtartandó rendkívüli közgyűlésen Mándyt elnökké választják, s egyéb fontos határozatokat is hoznak. A tervezett transzaksiók keresztülvitele után az igazgatóságba a Német-bankcsoport két kiváló budapesti nagykereskedőt s nagy iparost fognak beválasztani. Mivel az elmúlt évben tudvalevőleg két pénzügyi intézet az Iparbank és Budapesti Bangegyület megszűntette működését, egy tőkeerős és jól vezetett új bank előtt mindenestre elég tér kínálkozik ahhoz, hogy érdemleges és jövedelmező tevékenységet fejthessen ki.

Szállodások kongresszusa.

(Az államtitkár a megnyitón.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 24.

Ma délelőtt tíz órakor nyitották meg Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében a szállodások XXXI. nemzetközi kongresszusát. A magyar tudományok eme díszes csarnokában, melynek falai máskor mindig a magyar szótól hangzanak vissza, ma a német nyelv dominált. A kongresszusnak tárgyalási nyelve ugyanis a német, minthogy a résztvevők legnagyobb része Németországból és a német Svájc-ból való. Más országokból alig jöttek néhányan; az osztrákok pedig teljes távollétükkel tüntettek.

Az ülést Hoyer elnök nyitotta meg német nyelven. Udvozolta az egybegyűlteket és köszönetet mondott a magyarok szívélyes vendégszeretetéért.

Ezután Glück Frigyes jelentette az elnöknek magyar és német nyelven, hogy Széll Ignác államtitkár, mint a kormány képviselője, részt kíván venni a közgyűlésen.

Néhány perc múlva megjelent a teremben Széll Ignác államtitkár Márkus főpolgármester és Szapáry Pál gróf kíséretében. Az egybegyűlteket harsány éljenzéssel fogadták.

Az államtitkár francia nyelven a belügyminiszter nevében a legmelegebben üdvözölte külföldi vendégeinket.

A belügyminiszter mint miniszterelnök — úgymond — nagyon fontos ügyekben van elfoglalva, és engem tisztelt meg azzal a megbizatással, hogy önöket a legmelegebben üdvözöljem az ő és az egész magyar kormány nevében.

Azon alkalmából, hogy XXXI. közgyűlésüket itt tartják, különös súlyt helyez arra ő excellenciája, hogy önök tudomására juttassam azon érzett nagy meglepedését, hogy fővárosunkat választották a gyülekezésük helyéül. Uraim! A gőz és villamosság lerontották a határokat és távolságokat a népek között, minden nemzet szomszédos lett. És ez a gyakori együttlét hatalmasan lendítette az ipart és a gyakori utazások által fejlesztette az összeköttetést egymás között és megismertették a szomszédos országok szépségeit, népeinek gazdaságát és gazdagságait, azok mezőgazdaságát és iparát. Magyarországon oly természetes szépségeket fognak látni, uraim, amelyek kiállják a versenyt minden országok természeti szépségeivel, és engedjék reménylenem, hogy az önök ipara hozzá fog járulni ahhoz, hogy a külföld is tudomást vegyen róluk. A magyar kormány és a nagy közönség nagy figyelemmel fogja kísélni az önök munkálkodását, határozataikat, a melyek bizonyára arra törekuszenek, hogy a né-

pek között a közlekedést és ismerkedést megkönnyítsék. Udvozlom a szállodások és vendéglősök XXXI. kongresszusát; legyenek üdvözölve Magyarországon! (Taps és éljenzés.)

Utána Márkus József főpolgármester mondott ugyancsak francia nyelven meleg üdvözletet. Budapest székes főváros törvényhatósága nevében.

A két üdvözlést elsőben Hoyer elnök német nyelven, majd Herold (Bécs) francia nyelven köszönte meg. Hoyer elnök kiemelte, hogy a mai nap örökké felejthetetlen lesz előttük.

Háromszoros hurráh hangzott fel, amikor az államtitkár és a főpolgármester a termet elhagyták.

Hoyer elnök ezután megnyitotta a tanácskozásokat.

A napirendet, a melynek pontjai között több érdekes szakkérdés szerepelt, gyors egymásutánban tárgyalták le. Az előterjesztett határozati javaslatokat elfogadták.

A közgyűlés végül egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a királyhoz és Széll Kálmán miniszterelnökhöz üdvözölő táviratot intéz.

A tanácskozásokat egy órakor befejezték, azután a Margitszigetre rándultak, ahol déjeuner, délután öt órakor pedig diszebed volt a Vigadóban. Este a vendégek tiszteletére disze-előadást tartottak az operában.

Uj kardinálisok.

(Önálló magyar követ a Vatikánban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

Magyarországnak ez idő szerint csak egyetlen bibornoka van: a hercegprimás. Ebben az évben nem is lesz több. Rómából ugyanis azt írják, hogy a pápai konzisztórium csak decemberben lesz. Akkor fognak Magyarországnak is új kardinális kinevezni, új kardinális és nem új kardinálisokat, noha régebben Magyarországnak három kardinális volt és Auszriához viszonyítva, legalább öt helyre volna joga a szent kollégiumban.

A magyar kormány a külügyi hivatal útján tárgyal a Vatikánal, hogy két magyar püspök kaphassa a bibornoki kalapot, de a Vatikán azt a felfogást vitatja, hogy az osztrák-magyar monarchia egy állam és hogy Magyarországnak csak egy kardinális adhatnak, mert időközben a harmadik magyar kardinális helyett Ausztria kapott egy új bibornokot.

Biztosra vehető, hogy ez a felfogás győzni fog, mert a külügyi képviselő nem fektet Magyarországra semmi súlyt és a nagykövet konzekventer „autriche” nevében tárgyal és magyar nagyköveti voltát nem is említi.

Az eredmény annál szegényesebb, mert Amerika is két új bibornokot fog kapni a decemberi konzisztóriumban, míg a regnum Marianumtól megtagadják a régi létszámot. Ez annak az elszomorító ténynek a következménye, hogy ott is közös ügyeket kreálnak, a hol olyanok nem léteznek és törvényben nem gyökereznek.

Magyarország vallásügye tiszta belügy és semmiféle formában nem tartozik sem a külügyminiszterre, sem az osztrák-magyar vatikáni nagykövetre s mégis ezek tárgyalnak és egyeznek Magyarországnak nevében. A Vatikán volna az egyetlen hely, a hova a magyar kormány Ausztria megkérdezése nélkül önálló magyar követséget küldhetne és még sem teszi, noha ez által nemcsak a magyar katolikuság érdekeit előmozdítaná, hanem a magyar állam önállóságát az egész világ előtt is kidomborítaná.

A Rómában élő magyarok nem tudják fel-fogni, hogy miért mond le Magyarország Ausztria javára törvényben biztosított önállóságáról és miért kelljen magyar belügyeket osztrákoknak intézniük? Jó volna, ha ezt a kérdést a magyar országgyűlésen szóvá tennék.

SPORT.

+ Az aradi labdarugókról. A *Temesvári Zeitung* tegnapi számában irván a vasárnapi Arad-temesvári football-mérkőzésről, a így emlékezik meg az aradi atletikai klub labdarugó csapatáról: „A match eredményesnek mondható a temesváriakra nézve, bár az aradiak öt goalja ellenében csak két goalt sikerült elérniük, mert az aradi klub több év óta áll fenn, s elismert kiváló legénység felett rendelkezik.” A tudósítás szől végül arról az érdeklődésről és lelkesedésről, mellyel a temesvári közönség a mérkőzés iránt viseltetett.

+ A Meteor kerékpárklub ma este fontos értekezletet tart a bajnoki verseny tárgyában.

Taaffe grófnő válópöre.

(A Kuria elváltató ítélete.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 24.

Nevezetes, s annak idején nagy szenzációt keltett válópör ért véget ma a királyi kuria ítéletével. A válópört érdekesé tették egyfelől az abban szereplő előkelő személyek, másfelől az, hogy annak eredményétől egy mes s allience függött: egy osztrák grófnő házassága egy zsidó vallásu magyar orvos-növendékkel.

Körülbelül ezekből is kitalálható, hogy *Mattenloit* báróné, született *Taaffe* Ilona grófnőnek férje ellen indított válópöréről van szó. A válópör okai diszkrét jellegűek, de közöttük szerepel az is, hogy a báró feleségét *tetteleg bántalmazta*.

Két év óta tart ez a válópör. A budapesti kir. tábla a házasságoknak *csupán az ágytól és asztaltól* való elváltását mondta ki. Erre a grófnő urja kezdte az egész válópört, a melyet megnehezített az is, hogy a férj nem egyezett bele a válásba.

A kuria, a mint lapunknak táviratozák, ma hozott ítéletet a nevezetes pörben. A legfelsőbb bíróság *Mattenloit* bárót és *Taaffe* grófnőt *végleg elváltasztotta egymástól*.

Most tehát a grófnő szabad s hozzá mehet jegyeséhez, *Feldmann* kassai orvos-növendékhez. Az osztrák mágnás-család sarjának, és a zsidó vallásu orvosjelölt szerelme rég köztudomásu, és az is tudvalevő, hogy a grófnő csupán a válópör befejezésére várt, hogy az esküvőt *Feldmannal* megtarthassa.

MULATSÁGOK.

(=) A galsai és világosi ifjuság folyó hó 20-án, Wolf József galsai vendéglőjében regrutabálat rendezett. Jelen voltak:

Asszonyok: Andrics Romuluszné, Artner Károlyné, Buzdula Jánosné, Czirmer Mártonné, Gajzágó Gyuláné, Gercsán Jánosné, Jakab Péterné, Maszán Jánosné, Muszka Pálné, Rusz Józsefné, Szehemin Józsefné, Tomcsa Károlyné, Tóth Istvánné, Tóth Róza, Vajtek Jánosné, Vajtek Ferencné, Volf Istvánné, Vildan Ferencné, Zsiga Jánosné.

Leányok: Borlea Mártha, Bugy Róza, Czirmer Éva, Gajzágó Róza, Kecskés Mariska, Kirics Juliska, Pitzkó Mariska, Tomcsa Mariska, Volf Teréz és Zsiga Teréz.

Stefánia kiutasítása.

(A spaai botrány részletei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

Belgium királyának, ki az operettbeli Cyrill királytól alig különbözik komolyság dolgában, mostani durva kegyeletsértése erősen foglalkoztatja a világot, s Lipót király népe valósággal lázong uralkodója ellen.

A csunya históriával kapcsolatban ma feltűnik királyunk kimagasló alakja, azon a réven, hogy — mint táviratunk mondja — magához rendelte unokáját *Erzsébet* főhercegnőt, *Windisgraetz* Ottó herceg nejét s az anyját ért sértésről tárgyalt vele.

A belga király botrányáról újabb értesüléseink a következők:

Bécs, szeptember 24.

Windisgraetz Erzsébet hercegné, *Lónyay* Stefánia grófné leánya ma ide érkezett. Közvetlenül megérkezése után a király meglátogatta unokáját. A hercegnőt a király rendelte Bécsbe, hogy őt anyja és annak atyja, *Lipót* király közötti viszályról informálja.

Bécs, szeptember 24.

Egy hiteles helyről érkezett brüsszeli levél rendkívül érdekesen mondja el, milyen áldatlan viszonyok uralkodnak a belga királyi családban és hogyan történt a végleges szakítás Stefánia főhercegnő és atyja *Lipót* belga király között.

Mig Stefánia a *Lónyay* gróffal való házasságra el nem szánta magát, igen jó viszonyban élt vele atyja. Házassága előtt rövid idővel Stefánia, a kiből már akkor megérlelődött a jövő terve, néhány héten át szüleinél volt látogatásban a schweningeni kastélyban, de házassági tervéről egy szóval sem tett említést. Viszszatért Ausztriába s onnan írta meg levélben szüleinek, hogy ismét férjhez fog menni, s hogy bocsássanak meg neki, amiért ezt személyesen nem közölte szüleiivel, de nem volt hozzá bátorsága. Stefánia levele, mint a derült égből lecsapó villám, érte a belga királyi párt, különösen az anyának fájt, hogy a leánya nem volt iránta bizalommal. *Lipót* király *Goffine* báró udvari titkárral nyomban levelet íratott Stefániának, melyben őt a családból kitagadja és megszüntet vele minden összeköttetést. Szerinte elhatározása végzetes lesz reá nézve már csak azon okból is, mert szüleit előzőleg nem kérdezte.

Amint ismeretes, a király megtagadta Stefániától a „királyi föntség” cím viselését és minden követ megmozdított, hogy ne keljen neki a trónörökössele köztött házassága alkalmával megszavazott évi 50.000 frank járulékot fizetni. Ez alól azonban nem bujhatott ki. Henriette királynő kit betegsége folyton bántott, szerette volna a megbékülést kieszközölni, de a király hajthatatlan volt.

Olaszországban járt egy ízben a király legfiatalabbik leányával — kit imádásig szeret — amikor Stefánia is ott volt. Stefánia fel akarta használni az alkalmat és hosszú levélben kérlelte apját. Ez azonban felismerte az irást és felbontatlanul visszaküldte, egyáltalán megtiltotta környezetének, hogy leányának nevét előtte kiejtsék. A királynő kimondhatatlanul szenvedett a családi viszály miatt, egészen magára volt hagyatva, mert *Klementina* folyton apja körül volt.

Elkeseredésében egy ízben így kiáltott fel:

— *Én vagyok a világ legszerencsétlenebb asszonya engem már csak a butyáim szeretnek.*

A királyné tudniillik nagy állatbarát volt, rendkívül szerette lovait és kutyáit, utóbbiak folyton szobájában voltak.

Drezda, szeptember 24.

Mialatt Spaaban az ismeretes kinos jelenet lefolyt, a másik leány *Koburg* *Lujza* hercegnő Coavignban *Piersohn* egészségügyi tanácsos gyógyintézetében tartózkodott. A halálhír semmi különös érzést sem keltett a hercegnőben. Pár percig sirt egyébként rendes sétáját végezte, élénken társalgott, jó étvágygyal evett és csak gyászruhája iránt érdeklődött.

Vasuti értekezlet Aradon.

(Osztrák és magyar főhivatalnokok tanácskozási.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

Nagyfontosságú vasuti tanácskozásokat kezdtek meg ma Aradon, a melyre az osztrák és magyar vasutak vezető tisztviselői városunkba érkeztek.

Az osztrák- és magyar államvasutak Szegeden székelő központi leszámloló hivatalának igazgatási bizottsága ült össze, hogy a vasutak közös forgalmának évnegyedes leszámlolását megvitse s az ezzel kapcsolatos teendők fölött tanácskozzék.

Az ülést *Neugebauer* Viktor miniszteri tanácsos, Máv. igazgató vezette, s azon résztvettek: a magyar államvasutak részéről: *Márk* *Károly* aradi üzletvezető, *Czukker* *János* főfelügyelő (Budapest), a szegedi központi leszámloló hivatal részéről: *Benedikt* *Ferenc* főfelügyelő, az arad-csanádi egyesült vasutak részéről *Vásárhelyi* *Béla* vezérigazgató, *Szathmáry* *János* főfelügyelő és *Sándor* *Ede* főellenőr; a cs. kir. osztrák államvasutak részéről: *Pressberger* *Viktor* főfelügyelő (Bécs), *Schusztak* *Adolf* főfelügyelő (Pilsen), *Weisz* *György* főfelügyelő (Linz), a szabadalmazott osztrák-magyar államvasut-társaság részéről *Kohn* *Ferenc* *József* központi felügyelő (Bécs), a Déli vasut részéről: *Simák* *Henrik* főfelügyelő (Bécs) és *Daróczy* *Rezső* felügyelő (Budapest), a kassauerbergi vasut részéről: *Kampf* *József* főfelügyelő, a boszniai államvasutak részéről: *Kment* *miktor* felügyelő (Szerajevó) a mohács-pécsi vasut részéről *Fabricey* *Elek* felügyelő.

A tanácskozások ma egész délelőtt tartottak.

Holnap az osztrák és magyar vasutak ellenőrségi főnökei tartanak Aradon, az arad-csanádi egyesült vasutak nagytermében értekezletet, a melyen különböző egyöntetűen elintézendő ügyek fölött tárgyalnak. A sorrendre kerülő kérdések között lesz több, a melyek a nagyközönséget is érdeklik: így a vasuti állomásokon fizetett díjtöbbleteknek az eddiginél gyorsabb és könnyebben elérhető visszatérítése stb.

A holnapi értekezletre Magyarország és Ausztria vasuti központjaiból mintegy harmincan érkeznek Aradra. Magyarországból az üzletvezetőségek székhelyeiről, Ausztriából pedig, Trieszt Villach, Innsbruck, Prága, Olmütz, Laibach Stanislau és egyes városok vasuti főhivatalnokai.

Az ily vasuti értekezletet fővártva szokták tartani a nagyobb városokban. Aradon utoljára tizenkét év előtt volt hasonló tanácskozás. Az Aradra érkező vasuti főhivatalnokok tiszteletére az *Acsev* igazgatósága holnap a *Millennium*-vendéglőben társas ebédet ad.

TANÜGY.

(—) **Tanítóválasztás.** Aradváros iskolaszéke holnap, csütörtök délután ülést tart, melyen választás útján töltenek be *ket tanítói állást az új ségái iskolánál.* Az iskola a nyáron készült el s a Borju-utcában áll. Az állásra nyolc pályázó jelentkezett.

A vértanúk ünnepe.

(A rendező-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

Ma délután, a polgári iskola nagy termében ült össze a nemzeti ünnepeket rendező bizottság, hogy az október 6-án tartandó gyász-ünnep részletei fölött tanácskozzék.

Kovács Vince elnök az ülés megnyitása után a bizottság utólagos jóváhagyása alá bocsátotta azokat az intézkedéseket, amelyeket az ünnepély érdekében, annak egy tagjával: *Csák* Czirjék dr. minorita rendfőnökkel tett. Az ünnepély részleteire nézve a következőket javasolja:

A *gyászistentiszteletet*, minthogy a Kőlcsey-utcai szükség-templom kicsi lenne az ünnep-lők befogadására, a *vértanu szobor* előtt, a szabad ég alatt tartanak meg. Erre nézve *Csák* Czirjék dr. rendfőnök kieszközölte a püspök engedélyét. Az oltár fölött sátor emelkedik, előtte pedig impozáns, hatamas katalak. — ugyanaz, amelyet a Karagyorgyevecis herceg temetése alkalmával használtak. A gyászmisén az *Aradi daiegyesület* régi magyar, szomorú motívumú *egyházi dalokat* énekel.

A *vértanu-szobor* előtt, lefolyó ünnepélyre nézve *Bartók* Lajost, a jeles költőt, s a *Petőfi-társaság* alelnökét kérte föl ez alkalmi költemény megírására, a ki *Csák* Czirjék dr.-nak kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel vállalkozik a költemény megírására, s azt el is szavalja. — A szobor előtt való ünnepi beszéd tartására *Variassy* Lajos polgármester-helyettest kérte föl, a ki arra a legnagyobb készséggel vállalkozott. — A *budapesti tudomány-egyetem a műegyetem és a nagyváradi jogakadémia* bejelentette, hogy koszorút küldenek az aradi ünnepre; ezek közül az elsőnek szónoka a vértanu-szobor előtt, a másik kettő a vesztőhelyen fog beszédet tartani. A szobor előtt tartandó ünnep kíséretében fogja az *aradi színtársulat* koszoruját annak egy tagja a szoborra helyezni. A daiegyesület éneke fejezi be az ünnepély ezen részét, a mely idő alatt a Szabadság-teret is illően földiszítik; a színházzal szemben levő oldalon impozáns *gyászkapu* lesz.

Az előterjesztést a bizottság tagjai helyesléssel fogadták.

Benedek Árpád kifogásolja, hogy a bizottság elé az elnök már befejezett tényekkel lép. Ezeket nem akarja, rekriminálja, de szükségesnek tartja, hogy a jövőben a bizottságnak előbb propozíciókat terjesszenek elő, s annak határozata alapján történjék az intézkedés.

Kovács Vince néhány szóval igazolja az előzetesen tett lépések szükséges voltát, és kijelenti, hogy a jövőben előre fog indítványokat tenni az ünnepélyeket rendező bizottságnak.

A *vesztőhelyen* tartandó ünnepségnél élénk vitát keltett a szónok kérdése. *Benedek* Árpád azt ajánlotta, hogy az országgyűlési függetlenségi párt egy tagját kérjék föl a beszéd tartására, *Robitschek* Agoston azonban a mellett szölt, hogy a vesztőhelyen *aradi ember* szónokoljon.

— Beszéljen *Barabás!* — mondotta *Kristyóry!*

— A mig az aradi Kossuth-szobor föl nem épül, addig nem beszélek, — mondotta *Barabás.* — Akkor aztán beszélek.

Többen *Müller* Károlyt ajánlották. Ő azonban a bizottság több tagja előtt kijelentette, hogy a beszédre nem vállalkozik.

Végül a bizottság erre nézve a végleges határozathozatalt függőben tartotta.

A vesztőhelyen a szónoklaton kívül *Zilahy* Gyula, az aradi Nemzeti Színház igazgatója *Abrányi* Emilnek *Tizenhárom* című költeményét szavalják; azután pedig az egyes küldöttségek helyezik el koszorúikat.

Végül *Zilahy* Gyula a színházban tartandó *diszeldadás tervét* terjesztette elő. Bevezetőül gyász-nyitányt játszik a színházi zenekar, azután *Bartók* Lajos itt is elszavalja alkalmi költeményét. Ezt tabló követi, majd a *Petőfi ébredése* című egy felvonásos hazafias színmű; azután az *Aranylakodalom*-nak aradi vonatkozása, s a vértanúk kegyeletével kapcsolatos felvonása, s legvégül a *kiengesztelő* jelképező tabló.

Az ülésen *Kovács* Vince elnöklésével *Almási* T. Pál, *Barabás* Béla dr., *Benedek* Árpád, *Berán* Antal, *Csák* Czirjék dr., *Deutsch* Bernát, *Glück* Károly, *Kohn* S. N., *Kristyóry* János, *Kiss* Ferenc, *Maresch* Gyula, *Robitschek* Agoston, *Schröder* Béla, *Steigerwald* Alajos, *Steiner* Ferenc és *Zilahy* Gyula voltak jelen.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Orvos-egyesületek fuziója.** Az Országos orvos-szövetség aradi fiókjá ma délután ülést tartott *Posgay* Lajos dr. elnöklése alatt, melyen az aradmegyei orvosszövetség *egyesülési-tervét* vették tárgyalás alá. A szövetség aradi fiókjá *elben hozzájárult a fuzió tervéhez* s maga is kiküldött egy bizottságot, mely tárgyalást fog kezdeni a szövetség aradmegyei fiókjának kiküldöttjeivel. Az aradi fiók albizottsága *Posgay* Lajos dr., *Löwinger* Miksa dr. és *Brück* Gyula dr. tagokból áll, az aradmegyei fiók kiküldöttjei pedig *Institóris* István, *Vessa* György dr. és *Löw* Mihály dr.

Basso doktor ajánlása az aradi ereklyemuzeumnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24

Az aradi közönség előtt emlékezetes még *Basso* Arnoux dr. Kossuth Lajos egykori házi-orvosa, ki abban az időben, mikor Kossuth halála még erősen sajgott a szivekben, hosszabb ideig városunkban időzött. Az olasz orvos, kit Kossuth Lajossal való benső összeköttetése miatt szeretettel fogadtak Magyarországon, Aradnak is szívesen látott vendége volt. Hogy oly sokáig tartózkodhatott e városban, melyet nagyon megszeretett, *Schusster* Henrik dr.-nak köszönhette, mivel benső barátságot kötött, s aki, a mellett, hogy itt időzését kellemessé tette, egyben alkalmat szerzett neki arra, hogy a masszázsan orvosi gyakorlatot folytathasson s ebből jövedelmet biztosítson magának.

Basso dr. most, mikor a szokottnál erősebb érzések fognak el bennünket, Kossuth Lajosra gondolván, a századik születési évforduló alkalmával, megemlékezett Aradvárosról s a szabadságharcú muzeumnak ereklyét küldött. Az ereklyének az adja meg a nagy értékét, hogy egykor Kossuth Lajos tulajdonát képező tárgy: a nagy hontalannak dohány-tartója.

Az ereklyéhez *Basso* levelet mellékel, mely így szól:

Nagyságos *Variassy* Árpád urnak,
az aradi ereklyemuzeum elnökének

Aradon.

Jó emlékenben őrzöm ama fogadtatást, melyben Aradon részesültem és bámulattal

emlékezem az aradi 1848—49 es ereklyemuzeumra. Azon alkalomból, hogy Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját ülik, az ereklyemuzeumnak küldöm Kossuth eme dohánytartóját, melynek valódiságát Kossuth Lajos sajátkezüleg igazolta.

A dohánytartó barna bőrből van, melyen préselt angol felírás olvasható. Az ereklyéhez nemzetiszínű szalagok *Basso* névjegyét fűzik, Kossuth nemesi címerével állított, három fekete pecséttel megerősítve. A névjegyben Kossuth Lajos 1892 ben kelt soraival igazolja, hogy a dohánytartó az ő ajándéka.

Az ereklye méltó helyre, az aradi ereklyemuzeumba kerül, mint *Basso* dr. halás megemlékezésének jele. Mikor a derék olasz orvos ilyen szívesen gondol vissza Aradra, bizonyára nagy része van ebben annak, ki neki az életét itt olyan kellemessé tette: *Schusster* Henrik dr.-nak. Az ő testvéri vendéglátása mindenestre volt olyan hazafiság, mint azoké, akik egyre ezt énekelik — és sokszor csupán ajkukkal és nem szívükkel: ne sirj, ne sirj... Abban, hogy valaki Kossuth Lajosnak hűséges emberét szeretettel vette körül, hogy e szép ténnyel még növelte a magyarokkal együttérző orvos rokonszenvét, van akkora Kossuth-kultusz, mint az, amely a bombasztokban leli megnyilatkozását.

Ha bombasztokkal tartották volna jól *Basso* dr.-t Aradon, bizony elfeledte volna e várost, de a szeretet melegét megőrizte szíve, s ime most a magyar nemzet nagy ünnepi alkalmán megemlékezik rólunk.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

Évadnyitás küszöbén.

Arad, szeptember 24.

A színház megnyitása előtti héten szorgos munkálkodás folyik a színház körül. Az előkészületek az egész vonalon serényen folynak és a közönség figyelemmel kíséri, hogy mit fog neki nyújtani a színház, hogy tényleg megvasósulnak-e mindazon ígéretek, melyeket *Zilahy* igazgató színházi jelentésében lefektetett.

A színház személyzete elsősorban köti le a közönség érdeklődését, mert az elvitáztatlan tény, hogy bármily sűrűn lesz vendégjárás minálunk, a keret, melyben a vendégművészek működni hivatva lesznek, oly nívón kell hogy álljon, mely az aradi színházhoz méltó. De a személyzetnek nemcsak keretet, hanem oly önálló egészet kell kepeznie, hogy vendégjárás nélkül is valódi művelőzetet szerezzen a finomult ízlésű és joggal magasabb igényeket emelő közönségnek.

E tekintetben közelebről kell méltatnunk az itteni társulat főbb szereplőit és meg kell állapítani, hogy az ország más nagyobb színházainak személyzetével összehasonlítva, megállja-e a kritikát.

Mindenek előtt a *Zilahy* párról szölnk. A vigjáték, a klasszikus színművek *Zilahy*-ban oly erősséget bírnak, mely erősséggel egy színház sem rendelkezik; *Zilahy* az operát, az eddig nélkülözött hatalmas műfaj kultiválását teszi lehetővé, de az operettek egész sorát is viszi színre, a miről a rövid nyári szezon szép bizonyosságot adott.

A drámai szakban *Gazdy* Aranka, *Szabó* Irma, *Porzsoltné*, *Follinuszné*; a tánc-operettekben a kiváló sikerekkel már büszkélkedett *Rózsa* Lili, *Parlagi* Kornélia, *Bejczyne*; a népszínművekben *Karácsonyi* Mariska a közönség meglegedését, sőt elismerését már eddig is kivívták.

A férfi szereplők közül ösmeretes *Szabó* József, ki csengő baritonjával mint *Valentin* Faustban első felléptével meghódította a kö-

zönséget. *Bejczy*, a társulat tenorja bátran veteledhetik elődjével, *Déryvel*, sőt játék tekintetében magasan felette áll; *Békéssy* népszinműalakja és erőteljes hangja, *Polgár* Sándor mindannyian teljes ensemblét képeznek.

Ami pedig a drámai és vígjátéki lérfiszemélyzetet illeti, *Békés*, *Csillag*, *Mariházy*, *Sarkadi*, *Ternyei* és a Nyilassy-szerepkörére szerződött *Füredi* eddigi működésükkel a bírálókat kiállották, az róluk elismeréssel és rokonszenvesen megnyilatkozott.

Erdekes volna e tekintetben az összehasonlítás az ország többi nagyobb színházaival, pl. Temesvár, Szeged, Kassa és Pozsonnyal. A hely szüke nem engedi meg a részletezést, de az előttünk fekvő, az ország öt első színháza személyzetének névsora igazolja, hogy Zilahi társulatához a vidék legjobb erőit igyekezett kötni.

Nem szabad természetesen szem előtt tévesztetni azt a körülményt, hogy a fővárosi színházak a magyar színész gárda legjobbjait magukhoz kötötték, de a mi a vidéki színész generációkban jó és nagy reményekre jogosító, annak jó része az aradi színház fogja tehetőségét érvényesíteni.

Egyébként azonban, néhány nap mulva kinyílnak a színház kapui, a függöny felgördül és a közönség maga fogja megalkotni véleményét mindazokról, kik *Zilahi* igazgatása alatt az aradi nemzeti színház színvonalának emelésére törekednek. (X.)

* **Vidéki színészek a Nemzeti Színházban.** Egy fővárosi lap tegnapi száma közölte azt a hírt, hogy vidéki színházak vendégszereplését vette tervébe Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója. Ezt a hírt, a félhivatalos *M. N.* odamodostlta, hogy Somló kiakarja egészíteni a Nemzeti színház személyzetét.

E kiegészítésnél — folytatja a félhivatalos — mindenesetre a főszűrt a vidéki színészre fogja helyezni, mert fel kell tenni, hogy a vidéken, mely az évek során annyi kiváló tehetséget juttatott a fővárosi színházakhoz, most is vannak oly művészi erők, a kik méltán helyet foglalhatnak a Nemzeti Színházban. A vidéki színészeket a Nemzeti Színház közönsége nem igen ismeri, kivált nem ismeri azt, hogy mikép tud egy-egy vidéki színész beilleszkedni a Nemzeti Színház stílusába és színvonalába, mert az egyes művészi alakításoknak egészen más képe lehet a vidéki keretben, mint a Nemzeti Színház együttesében. Mindezek épp azt hozzák magukkal, hogy a vidéki színészek ne a saját vidéki együttesükbe, hanem a Nemzeti Színház keretében mutatkozzanak be a fővárosi közönségnek. Hogy pedig ez a közönség ne csak egy oldalról ismerje meg a vendégszereplő művészt, az illetők több ízben fognak föllépni és pedig nem a saját tetszésük szerint választott, hanem az igazgatóság által kijelölt szerepekben. Somló igazgató nagyobb számban meg fogja engedni a vendégszerepléseket, úgy, hogy mintegy a *vidéki jobb nevű színészek egész sorozatát* ismerhesse meg a Nemzeti Színház keretében az igazgatóság is, a közönség is. A vendégszerepléseket a tavaszi szezonban akarja Somló igazgató megkezdeni, de nincs kizárva, hogy a szezon közepén is lesz vendégszereplés, mely beilleszkehetnek az évadműsor keretébe. Mindenesetre még olyan időben fognak kezdődni a vendégszereplések, mikor a Nemzeti Színház törzsközönsége is együtt van, hogy ez elbírálhassa a bemutatkozó művészt. Esetleg a Vigaszínház előadásainak keretében fog egyik-másik színész bemutatkozni. Célja Somlónak e vendégszereplésekkel nemcsak a Nemzeti Színház leendő tagjainak kiszemelése, hanem a vidéki színészekben az ambíció felkeltése, mert, ha egy-egy vendégszereplés közvetlen szerződötteséssel nem is fog járni, de esetleg felébresztí a figyelmet az illető színész fejlődése iránt.

Egy aradi fiú vallási viszontagságai.

(Elkeresztelési-ügy Romániában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

A mig nálunk a románok erőszakos magyarsításáról, nyelvük eltiprásáról beszélnek, ezalatt Romániában jellemző eset történt egy aradi fiúval, a kit kényszerítettek arra, hogy nemcsak románná legyen, hanem hogy vallását is elhagyja.

Az érdekes elkeresztelési ügy részletei a következők:

Molnár Imre aradi ácsmesternek 1884-ben jegy fia született. Bukarestben — ott tartózkodtak akkor *Molnárék* — *Bartalus* János bukaresti református lelkész keresztelte meg a fiút, aki, miután szülei korán elhaltak, ott nevelkedett fel Románia fővárosában.

A református vallásu magyar gyerek ma tizenkilenc éves s egy romániai tanintézet kiforgatta nemcsak magyar nemzetiségéből, de vallásából is. *Kényszerítették* arra, hogy vallását elhagyván, a görög-keleti hitre térjen át, s nevelése által gondoskodtak arról, hogy elfelejtse azt is, hogy valaha magyar volt.

A fiuban azonban élt a hazaszeretet, ezt nem bírták kiirtani belőle, s többször haza akart jönni Aradra. Ki is vette keresztlevelét a bukaresti református paptól, ezt azonban nevelői elkobozták tőle s elzárták hazajövetele útját, nehogy megint magyar lehessen belőle.

Molnár István azonban találkozott Bukarestben *Keller* Elemérrrel, a volt aradi rendőrhadnagygyal, aki most Bukarestben *cupringer*, s ennek segítségével sikerült neki hazajönni. Keresztlevelét *kabátjának hátába varta be*, így jött át a határon. Ma délután felkereste itt *Sarlot* Domokos főkapitányt, akinek segítségét kérte a fiu ahhoz, hogy megint visszatérhessen a református hitre.

Ez az eset élénk illusztrációja annak a sovinizmusnak, amelyet a magyarországi románok annyira szemére vetnek a magyarságnak. S próbálnának csak a magyarok egy magyarországi — nem is oláhországi — román erőszakal így kivétközteni nemzetiségéből és vallásából, hogy felzudulna valamennyi nemzetiség ebben az országban.

HIREK.

Verekedés egy kávéházban.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 24.

Budapesten, a Király-utca 77. szám alatt *Grüner* Jaques tulajdonát képező „*Tátra*” kávéházban, a hol tavaly a hazafias egyetemi ifjakat megtámadták és elverték, mert azt követelték, hogy az ott működő zengeráj programja magyar legyen, az éjjel nagy harc volt.

Ugy egy negyed négy óra tájban, amikor csak itt-ott ödögött egy-egy vendég a kávéház egyik asztala mellett, hängos lármával betoppant két részeg ember. Az egyik alacsony köpcös termetű volt és alig tukott az ittasságtól a lábán állni. A másik magasabb termetű sovány ember volt, de valamivel józanabbnak látszott, mint társa. Különbözt mindketten, külsőjük és ruházatuk után ítélve, a középosztályhoz tartozóknak látszottak.

Már akkor, amikor beléptek, hängos lármát csaptak.

— Bort, sört és pálinkát kérünk!

A kávé, a ki tudta, hogy a rendőrség szigoruan megbünteti, ha részeg embereknek szeszes italt ad, nem mert nekik italt hozatni.

— Nincs már! — mondta.

— Ha nincs, akkor hozatni kell!

— Nem hozatok, mert részegeknek nem adok italt!

A megbántott vendégek erre dühbe jöttek és leültek egy asztalhoz, hol *Lanchettko* Anna 22 éves énekesnő és *Lichon* Ferenc artista ültek.

— Azért is itten maradunk! kiáltották a kávésnak.

Erre következett a tulajdonképeni botrány. Az ittas embereket ki akarták tuszkolni, mire azok székeket kaptak fel és nekiestek az asztaloknak. Két márvány asztalt, egy biliárd asztalt törtek össze és aztán a kasszához léptek, a hol a likőrös palackok között vitték végbe iszonyu pusztítást.

A kávé és a pincérek persze nem nézheték ezt nyugodtan és rendőrt hívtak. Mielőtt a sarkon álló *Kovács* János rendőr jött, az alatt a részegek elverték kékre-zöldre a két főntebb említett artistát.

A rendőr belépte előtt néhány perccel azonban mindketten, ahogy fölük telt, kiugrottak az ajtón és elmenekültek. A rendőr utánuk vetette magát és az egyiket, kocsióra ülve, el is fogta a gyár-utcában egy *Pisser* Lajos nevű másik rendőrrel.

A részeg ugyanis szintén *kocsira ült*, de a gyár-utcában leesett a kocsijáról és összezúzta magát. Egy kávéházba szállították, mert ehhez is a mentőket kellett segítségül hívni.

A két artista sebe könnyű.

De a gyár-utcában elfogott vendég sebe, amit esés közben kapott, veszélyes. A mentők eszméletlen állapotban vitték a Rókus-kórházba, ahol még eddig nem tért magához, s így nem lehetett megtudni még eddig, hogy kicsoda és micsoda.

Két pincér a kávéházban apróbb zuzódásokat szenvedett.

A rendőrség szigoru vizsgálatot indított az ügyben. Ma délután fogják kihallgatni a kávéházban a sebesültet.

Délelőtt a VII. kerületi kapitány kihallgatta a két artistát és a kávést. Az eset híre a fővárosban elterjedt és az akkori reggeli órákban azt híresztelték, hogy gyilkosság történt a kávéházban.

— **Az új képviselőház.** Fővárosi tudósítónk írja: A mai nappal a képviselőház összes hivatalai átköltöztek végre az új parlamentbe. Az új díszes helyiségek képe ma a következő: Mindenekelőtt meg kell említenünk, hogy még koránt sincs minden rendben. A folyosókon még most is rendetlenség van, gyalulnak, butorokat tisztogatnak és szőnyegeket varrnak össze. Az egyes helyiségekből gyalulás, esztorgályozás zaja hangzik ki, de e munkák mégis csak az utolsó simitások. Még egy-két nap és a képviselőház összes helyiségei lakhatók, illetve használhatók lesznek. Teljesen készen van a képviselőház *ülésterme*, a kihez külön, veres szőnyeggel b fedett lépcsőzet vezet. Az ülésterem két oldalán egymással szemben vannak elhelyezve az ujságírói karzatok, nova szintén a márványos, aranyos folyosókról nyílik a bejárat. Teljesen készen vannak az *elnöki*, *háznagyi* és nagy *irodai* helyiségek és valamennyi teljes kényelemmel van berendezve. A butorzat általában mindenütt angol divat szerint készült, egyszerű, tömör és kényelmes. Igen szépek az *elnöki* és miniszteri szobák. Ujítás az, hogy az *elnököknek* is külön szobák vannak, még pedig lakályos, kényelmes szobák. Igen szép az *elnök fogadó terme*. Tágas, csinnal és izléssel butorozva. Az *elnöki* és *háznagyi* helyiségek ma délig már teljesen

majd Bécsből Murri kiszolgáltatására. A gyilkost olasz karabinierik veszik át Alában.

— **Magyar név.** Kiskoru *Lustig* Zsigmond aradi illetőségű budapesti lakos családi nevének „Lázár“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Arverés a pályaudvaron.** Az aradi pályaudvar raktár helyiségében szeptember 25-én délelőtt kilenc órakor a kézbesíthetetlen árukat nyilvános árverésen eladják. Az eladandó tárgyak között vannak, ágyrészek, gépfűrészek, üres zsákok, vascsövek fonott nád és bőrök.

— **Gyógyáru üzlet átruházása.** A *Ruszi* István és *Zelci* Kálmán tulajdonát képező gyógyáru-üzletet a belügyminiszter engedelmével átruházták a *Krausz* Elemér gyógyszerész vezetésére álló betéti-társaságra.

— **Lappangó forradalom.** Oroszországot egy idő óta állandóan forradalom fenyegeti. Az elégtelen orosz nép még a rendőri és katonai diktatura rettenetes ny mása alatt is megmozdul, hogy kimutassa félelmetes voltát. Legutóbb Szibériában voltak zavargások, amikről csak most érkezik részletes tudósítás Péterváron keresztül. A szibériai lapoknak megtiltották annak idején, hogy tudósítást irjanak róluk. Augusztus 2-án hálaadó istentisztelet volt a blagovesscsenszki székesegyházban a chinaiak ostromától való felmentés évfordulójának alkalmából. Rengeteg néptömeg gyűlt össze a templomban. Istentisztelet után a korcsmákba szédelt el a nép s a társalgásnak egyetlen tárgya az akkoriban javában dühöngő kolera volt. Több részeg csoport a kolera-kórház felé indult erre, mivel mindinkább elterjedt a híre annak, hogy az orvosok a részegeket mind a kolera-kórházba hucolják s ott megmérgezik vagy azon élve eltemetik őket. Izgatók olyan dühre ingerelték a mindinkább növekedő tömeget, hogy az már a kórház megostromlására gondolt. A kórház alkalmazottai fejüket vesztve menekültek, amikor Taskin. kormányzóhelyettes, békés közbenjárására elszéledt a tömeg. Alig vonult azonban vissza a kormányzó-helyettes, felújult megint a zavargás s a nép most már a rendőrséggel is harcra elegyedett, — mely a kolera-kórházba szánt betegeket kísérte. Elakarták szakítani tőlük a betegeket. Végre is katonaság volt kénytelen közbelépni, a mely amugy oroszosan rendet is teremtett azután esti 11 óráig. — Másnap egy szakasz katona a kórház szomszédságában vert tábor. A lakosoknak eltöltötték a fegyverviselést, a csoportosulást és az összes korcsmákat bezáratták. A hatóságok most népszerűen magyaráztatják a népek a járvány ellen foganatosított rendszabályok mibenvoltát, hogy a nép gyanakvását eloszlassák. Igyekvésük sikerrel is jár, mert zavargás azóta elő nem fordult. Egy másik érdekes hír is jön Pétervárról: Udvari körökből az a hír szivárgott ki, hogy *Obolenszki* herceget legközelebb visszahívják kharkovi kormányzói állásáról. Tulságos szigorú rendszabályai élénk visszatetszést szültek a cárnál. ki tudvalevőleg a türelem rendszerének híve. II. Miklós meg van győződve arról, hogy a kegyetlen megtorlással csak a forradalmi propagandát mozdítják elő.

— **Elegés és tartós cipőket kaphat a közönség feltűnő olcsó árakon és rendkívüli választékban** Porter Vilmos Nagy Áruházában a Szabadság-téren. Megérkeztek már az őszi és téli áruk is. *Írásbeli* rendelkezések a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközöltek; helyben a házba is szívesen küld a cég próbaválasztékokat. Városi és megyei telefon száma 324. Zsevró, box-calf és lakk cipők minden divatos alakban kaphatók, úgy férfiak, mint hölgyek számára. Tíz koronás bevásárlásnál minden vevő igényt tarthat egy életnagyságu ingyen fényképre, csupán a papírkötetért térítendő meg 3 korona.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőseggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Sajtópör a soproni kongresszus miatt. Az „*Alkotmány*” e hó 23 ik száma, a kereskedők soproni kongresszusáról írván, *Sándor* Pál kongresszusi elnököt, a főváros V. kerületének or-

szággyűlési képviselőjét *gabonaussorásnak* nevezte. A cikk miatt *Sándor* Pál megbízásából, a mint lapunknak írják. dr. *Glückstahl* Samu ügyvéd ma délelőtt sajtóügyi feljelentést tett. Panaszát a királyi ügyészségnél nyújtotta be, azt kérve, hogy a vizsgálóbíró hívja fel a nevezett lap szerkesztőjét az inkriminált és névtelenül megjelent cikk írójának megnevezésére, a mi ha megtörtént, a szerzőt *vágalmazás*, illetőleg *becsületsértés* címén kéri feleletre vonni. A panaszos kijelenti, hogy a majdani tárgyaláson, mely — az új sajtótörvény értelmében — a büntető-törvényszék mint sajtóbírósg előtt fog lefolyni, megengedi a vádlottnak a legszélesebb körű bizonyítást.

§ **Betörő család.** Oriási feltűnést keltett Zágrábban egy uri család letartóztatása. A családról az derült ki, hogy rendszeresen üzték a betöréseket. *Domitrovics* Regina, az anya volt a betörők vezetője, végzett gymnázista fia és két kisasszony leánya pedig nagy ügyességgel és vakmerőséggel végezték a betöréseket. — Hosszu ideig folytatta mesterségét a veszedelmes család, mely különben Zágráb jobb köreiben volt otthon. Véletlen derítette ki bűnüket. A zágrábi törvényszék tegnap ítelt a betörő család fölött. *Domitrovics* Ivánt 3 évi, *Reginát* 2 és fél évi, *Josefinát* 2 és fél évi, *Szlávát* 2 évi súlyosabb, havonként egyszeri börtönnel szigorított börtönrre ítélték.

§ **A zirci mandátum.** A zirci választókerületben *André* Gyula halálával megüresedvén a mandátum, 1902 május hó 27-én *Udvar* Ferencet választották meg pótválasztáson, néppárti programmal, *Hunkár* Dénes szabadelvűpárti jelölttel szemben, 31 szavazattöbbséggel. *Frey* Lajos és társai petícióval támadták meg *Udvar* mandátumát, amelyhez a képviselő a néppárt által kifejtett féktelen agitáció és törvénybe ütköző eszközök felhasználásával jutott. A petíciót ma tárgyalta a kir. Kuria-II. választási tanácsa, *Vavrik* Béla elnöklésével, de ítélethozatalra ma nem került a sor.

A megsértett parlament.

(Szocialisták a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 24.

Két évvel ezelőtt, 1900. évi április 1-én a fővárosi szocialista munkások népes munkásgyűlést tartottak a Tompa-utca 20. sz. házban. A gyűlésen felszólalók beszédjeikben a magyar országgyűlés képviselőházával és ennek tagjaival foglalkoztak, akiket erős kifejezésekkel illeltek. Ezen sértő kifejezések miatt a gyűlésen jelenvolt s a rendőrséget képviselő *Jakab* Béla fel is szólalt, de tiltakozását a munkások nem vették figyelembe.

A szónokok közül *Steinberger* Sándor kárpitos segéd a parlament tagjait *gazembereknek* nevezte s midőn *Jakab* Béla rendőrfogalmazó őt ezért az elnök által megintette, az intésre *Steinberger* azt felelte, hogy a mikor munkás kérdéseket tárgyalnak, akkor *nem cukorbeszéd, hanem forradalmi beszéd kell.*

Csanádi Dénes gyári munkás beszédében a következő kifejezéseket használta:

„Nem népképviselők ülnek a Házban, hanem 3 millió forintot vásárolt képviselők. Nem pártot lehetnek, mert ellenségeink és azért mint ellenségekkel fogunk szembe állni! *Kitisztítjuk azt a piszkos istállót, melyet országgyűlésnek hívnak.*

Farkas Alajos mázolósegéd a közönséghez intézett beszédjében a következőket mondotta:

„Tisztességes embereket kellene a parlamentbe küldeni, s nem sértem a munkásokat azzal, hogy egy képviselő úgy nyilatkozik, hogy gazemberek, mert most vissza mondjuk, hogy ő a gazember. Erre azt mondják, hogy a nép csócselék, nem érett a választási jogra, de még sem fogjuk tűrni, hogy csirkefogók és gazemberek üljenek a parlamentben meg fogjuk mutatni, hogy az a parlament, mely megvásárolható, mint egy utcai nő, tovább működni nem fog.”

Pollacsek József szabósegéd pedig *Jakab* Béla rendőrfogalmazóra s ennek intézkedéseire tett sértő megjegyzéseket.

A budapesti büntető törvényszék mind a négy szónokot: *Steinberger* Sándort, *Csanádi* Dénest, *Farkas* Alajost és *Pollacsek* Józsefet *vád alá helyezte* és pedig az első hármat a parlament s ennek tagjai ellen, az utóbbit pedig a gyűlésen jelenvolt hivatalos rendőriközeg sérelmére elkövetett nyilvános becsületsértés vétésége miatt.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék *Szabó* Géza bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson a vádlottak közül *Farkas* Alajos nem jelent meg, a tárgyaláson s ezért dr. *Gál* Jenő és dr. *Pollacsek* Sándor védők a tárgyalás elnapolását kérték, hogy az ügy *Farkas* vádlott jelenlétében a ma megjelent vádlottakkal együtt tárgyalassék le. Dr. *Polgár* Viktor alügyész ellenezte a tárgyalás elhalasztását.

A törvényszék a mai tárgyalást *elnapolta* s a jövő tárgyalásra *Farkast* elővezetteti.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A kereskedelmi kamara ülése.

— Meghívó. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara 1902. évi szeptember hó 30 án (kedden.) délután 5 órakor saját székházában (Nagy-körut 11. szám) lévő nagytermében teljes ülést tart. A napirend tárgyai:

1. Belső közlések.
2. Titkári jelentés.
3. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak véleményét kéro leirata Petris, aradmegyei község kérelmére országos vásárai határnapjainak áthelyezése tárgyában.
3. Ugyanezen miniszter urnak véleményét kéro leirata Tótvarad aradmegyei község hasonló kérelmére vonatkozólag.
5. Ugyanezen miniszter urnak leirata Csanádvármegye módosított hetivásárlatogatósi szabályrendeletének véleményezése iránt.
6. Ugyanezen miniszter urnak leirata véleményadásért Dézna, aradmegyei község őszi országos vásárlásának állandó áthelyezése tárgyában.
7. Ugyanezen miniszter urnak véleményét kéro leirata Neubauer János debreceni sodronykészítő iparosnak megrendelés-gyűjtési ügyben előterjesztett kérelmére nézve.
8. Ugyanezen miniszter urnak leirata, melyben véleményét kéro az első Budapest fővárosi kis és középkereskedők társulatának a kötelező kereskedelmi testületek életbeléptetését sürgető beadványára.
9. Csanádvármegye közigazg. bizottságának megkeresése, a makói törvényhatósági vámos közutakra vonatkozólag készített új vámdíjszabás véleményezése iránt.
10. Hunyadvármegye alispánjának átirata az algyógyi vásárvámjog mikénti gyakorlásának megállapítása tárgyában véleménynyilvánítás iránt.
11. Arad sz. kir. város közigazgatósi bizottságának átirata az aradi kincstári Maros-hidon alkalmazandó vámdíjszabályzat egyes díjtételének észrevételezése iránt.
12. Aradvármegye közigazgatósi bizottságának véleményét kéro átirata a Soborsin válemai törvényhat. utat Soborsin állomással összekötő utszakaszon engedélyezett vámszedési jog meghosszabbítása tárgyában.
13. Aradvármegye alispánjának átirata a vármegyei hetivásárlatogatósi szabályrendelet Nagy-Zerind község által kérelmezett módosítása tárgyában.
1. Aradvármegye közigazgatósi bizottságának megkeresése a szállós-csermő-talpai törv. hat. közuton levő Köröshid vámszedési jogának meghosszabbítására vonatkozólag véleményadás iránt.
15. Makó r. t. város polgármesterének véleményét kéro átirata a makói ipartestületi betegsegélyző pénztár által elhatározott munkabér heti járulékl fel-emelése tárgyában.
16. Ugyanezen átirata egy felmerült iparkihágási ügyben véleménynyilvánításért.
17. Hunyadvármegye alispánjának átirata a maros-illyei járási ipartestület alakítása ügyében.
18. Ad aradi asztalos kisiparosok panaszja az aradi várban letartóztatott katonai foglyoknak az asztalosmesterségben való foglalkoztatása miatt.
19. Frölich és Tsuk budapesti cég panaszos beadványa a m. kir. államvasutak nagyobb forgalmu állomásain árarktárok létesítésére egy cégnek adott kizárólagossági jog miatt.
20. Mairovitz Em.l borossebesi kőfaragó panaszja az állami segélyt élvező gyárak építési munkáinak a hazai iparosok mellözése miatt.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 24

Deli tőzsde. Buzakinálát mérsékelte, vételkedv gyöngye. Bányadi iránzat mellett 22,000 métermássa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaneműk nyugodtak. Időjárás hűvös.

Zárulat 12 órákor:

Buza októberre	6.87—6.88
Buza 1903. áprilisa	7.13—7.14
Rozs októberre	6.14—6.15
Rozs 1903. áprilisa	6.33—6.34
Zab októberre	5.63—5.64
Zab 1903. áprilisa	5.93—5.95
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.54—5.55
Káposzta-repce októberre	11.70—11.80

Zárulat 5 órákor:

Buza októberre	6.91—6.93
Buza 1903. áprilisa	7.17—7.18
Rozs októberre	6.19—6.20
Rozs 1903. áprilisa	6.27—6.28
Zab októberre	5.67—5.68
Zab 1903. áprilisa	5.95—5.96
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.58—5.60
Káposzta-repce októberre	—

Zárulat 5 órákor:

Oszták hitelrészvény	686.—
Magyar hitelrészvény	727.50
Leszámlolóbank részvény	482.—
Répa-Murányi vasmű részvény	498.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	716.—
Közüti vasút	625.—
Városi villamos vasút részvény	329.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 24. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 104—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 113—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 112—3 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 111—2 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 111—3 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 110—2 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 108—9 fillérig.

Sertéslelészám. Szeptember hó 21. napján volt készlet 47,199 darab, szeptember hó 22. napján főlhajtatott 1754 darab, szeptember hó 22. napján elszállított 724 darab, szeptember hó 23. napján maradt készlet 48,239 darab. — Uzlet: Szilárd.

NAPIREND.

Szeptember 25. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Kleofás. — Protestáns naptár: Kleofás. — Görög-keleti naptár (szeptember 12.): Autonóm. — A nap két 5 óra 36 perckor, nyugszik 5 óra 35 perckor. — A hold két 11 óra 28 perckor, nyugszik 1 óra 43 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változás nem várható.

Szeptember 25. Az aradi zenekedvelők-egyesületének közgyűlése délután 5 órákor (Városház.) — Az aradvidéki tanító-egylet aradi fiók bizottságának havi ülése délelőtt 8 órákor (Templom-utcai fiúiskola I. B. osztály.) — Iskolaszéki ülés délután 4 órákor. — A Meteor kerékpárklub értekezlete.

CSARNOK.

Jegyzetek

az aradi vár ostromáról.

Írta: **Galsai Kovács Ernő,** [10]
1848—49. honvédőrnagy.

(Folytatás.)

A decemberi csata.

Egy kínos északát a hideg szeles időben eltöltöttem, valahára mégis csak felvirradtunk december 14-ére, a csata napjára.

Már reggel korán egy ágyú dörgés tőlünk jelezte az ellenség közeledtét.

Ezután a földeken Kisfaludtól Réthát falu felé egy feketés vonalt láttunk húzódni, amely K.-Szt.-Miklós felé állást foglalt.

Ekkor a mi lengyel lovas csapatunk, a mely állott 18 emberből gr. Poninszky lengyel kapitány szervezése és vezénylete alatt, kik az általunk lefoglalt osztrák uhlánusok ruháiba voltak öltözve, csak hogy a lándzsáikon a sárga fekete lebogó helyett fehér is piros színű volt,

előre vágattunk az ellenség kémszemléjére. Lovasságunk akkor egyéb nem volt, mint egy század debreceni önkéntes, kik Aradon maradtak, melynél fogva az ellenség uhlános lovasága nagy bátran száguldott szét a földeken a temesvári ut és a csásári erdő felé.

Az egész ellenséges gyalogság az ágyúkkal K.-Szt.-Miklósnak szemben foglalt állást és nem sokára 15 ágyúval a legnagyobb gyorsasággal kezdte a falut lövetni, hol a mi 3 ágyúnk nagy lombán válaszolt, sőt, amint láttam, a gránátaink onnan löve a levegőbe robbantak szét — amit a mi cseh tüzeink készakarva is cselekedtek.

Igy azután az észnélküli felállításunk folytán 15 ágyúnk a heves tüzelését kellett azon 3 ágyúnkak viszonzni, a melyeknél még áruló tüzeink is voltak, — holott vagy 20 ágyúnk még tűzbe sem jött!

Mi lehetett tehát ennek a következése, minthogy annak a 4 század székelynek, és 2 század honvédnek, meghátrálni kellett, a mivel a csata is elveszett.

Félórai lövöldözés után, az ellenségnek 15 ágyúja csakhamar lángba borította K.-Szt.-Miklós falunak szalmafedélű házait, amidőn az ellenséges gyalogsági vonal kezdett előre mozogni.

2 osztály uhlánus pedig keresztül vágta a földeken, hogy az esetleges vissza hátráltunkat a hídfőhöz megakadályozzák.

Az én csapatomhoz eddigelé csak egy-néhány ágyúgolyó ugrált, amelyek kárt köztünk nem tehettek, azért is én az előttünk lévő szérüs kerthez menve, az árok tetejére felálltam és onnan szemlélttem az ellenség mozdulatait.

Keményen folyt az ágyuzás, míg egyszer, amint előre gondoltam, láttam, hogy a székelyek futnak ki Szt.-Miklósból Uj Arad felé és a honvédek utánuk.

Ezt látván a mellém rendelt tüzeink a két ágyút felmozdonyozták és azok is beszaladtak Uj-Aradra

Most itt álltam én a századommal, amelyhez időközben a 17. honvédszázalóiból egy század csatlakozott, mely zászlóaljából két század volt itt Aradon, a többi Erdélyben.

Ekkor rohan Máriássy hozzám, kit az egész idő alatt sehol nem láttam, polgári öltözetben, egy zöld bolyhos téli kabátban, kemény fekete kalapban, az ominozus fehér tollal azon, ki még fáradságot se vett magának hogy honvéd egyenruhát vegyen testére, kezében korbáccsal s parancsolta, hogy a két századdal nyomuljak be az égő faluba s az ellenséget onnan üzzem ki. Gondoltam jókor most már, midőn azt az ott lévő 6 század nem tudta megtartani, most mi foglaljuk vissza 2 századdal.

Azonban szuronyt szegezve mégis előre törtem a faluba be, hova nemcsak, hogy az ellenség benyomult, de az ott lévő 20 osztrák tüzeink 2 ágyúval az ellenséghez állván, azokat kartáccsal megtöltötték, felénk fordították és amint az utcába előnyomultunk, azok kartács lövésekkel és az ellenség heves, puskatüzellel fogadott bennünket; mire, miután utánunk más csapat nem jött erősítésünkre, visszavonulnunk kellett.

Innen azután az új aradi kertekben a vár felé vonultam vissza, nehogy a várbeliek kijöjenek és bennünket hátulról támadjanak meg. Zsigmondháznál a vár elleni sánctorlaszban voltak az önkéntesek Gremperger József és Baranovics Ferenc századosok alatt 2 ágyúval, kik az időközben kirohanó várbelieket visszakergették.

Ezeket én értesítettem az eseményekről, hogy tegyenek intézkedést, mert ha az ellenség benyomul Uj-Aradra, úgy ők itt két tűz közé kerülnek és nehéz lesz a menekülés át Aradra, ahova a retiráló sereg húzódik, akik mindjárt intézkedést is tettek a visszavonulásra.

Ezután én is hementem Uj-Aradra, hogy az ott lévő podgyászomat megmentsem, de erről már az én szemfüles tisztiszolgám gondoskodott s azt már átszállította Aradra, mintha előre tudta volna, hogy ez így történik.

Nem sokára Máriássy a seregnek összeszedett részeivel megjelent a Fő-utcán és elrendelte, hogy mindnyájan Aradra vonuljunk.

(Folytatás következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

NYILTTÉR.*

Nagy női kész confectio-osztály.

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

ALAPÍTOTT 1798-ban

1902. Őszi és téli idény. 1902.

Palettok, Jaquettek, Bollerok, városi és kocsibundák, kocsiköpenyegek, double és színházi gallérok a rendesnél sokkal gazdagabb választék érkezett raktárunkra.

Minden egyes darab exclusive a kivitelben, nemkülönben az árak feltűnő olcsón vannak meghatározva.

Figyelembe ajánljuk ruha és selyem raktárunkat, hol a legkényesebb izlésről gondoskodva van, itt is azon elvet követjük, hogy jutányos árak mellett egy nagyobb forgalmat nyerjünk a ruhakelme és selyemszövet osztályunkban.

A szokott előzékenységgel várjuk a nagybecsű hölgyközönséget.

Kittünő tisztelettel:

Probst Károly és Társai,

ARADON.

Alapított 1793-ik évben.

Vidékre próbadarabokkal szívesen szolgálunk.

Régi magyar könyveket
és egész könyvtárakat

a legmagasabb áron vásárol

Szelinski György

cs. és kir. egyet. könyvkereskedés

és antiquariuma

Wien, I., Stefansplatz 6.

M. kir. Államvasutak.

123583--902. szhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1903. évben, illetőleg 1905. év végéig szükséges lámpa és lámpás alkatrészek szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember hó 27-ének déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltárbeszerzési szakosztályához betérjesztendő, a bánatpénz pedig f. évi szeptember hó 26-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

A pályázatra vonatkozó részletesebb feltételek, a mennyiségek, ugyancsak a szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályának Budapest, Andrassy-ut 73. sz.) megtekinthetők.

Budapest, 1902. évi augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. Államvasutak.

135548—1902. A. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága az 1903. évi január hó 1-től december hó 31-ig, esetleg a következő két évben, tehát az 1905. év végéig évenként szükséges:

3000 métermázsa csepü,
3000 " juta fonal,
800 " gyapotfonal,
csapágyakhoz,
1000 kilogramm gyapotfonal
kenőbelekhez,

700 kilogramm gyapjufonal kenőbelekhez szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az igazgatóság jogában állandó a fenti mennyiségekből 25% erejéig löbbit, vagy kevesebbet megrendelni.

Ajánlat tehető egyes anyagokra és kisebb mennyiségekre is; egy vagy három évre is.

Az ajánlatok ivenkint egy koronás okmánybéllyel ellátva és lepecsételve legkésőbb 1902. évi október hó 15-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál nyújtandók be.

Bánatpénzként az ajánlott anyag egy évi értékének 5% a legkésőbb 1902. évi október hó 14-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál teendő le.

A szállításra nézve mérvadó és kötelezők a 122291—96. sz. általános szállítási feltételek; a csepü szállítására vonatkozó 40322—92. sz. és a jutafonalak szállítására vonatkozó 94688—92. számú különleges feltételek, valamint a gyapot és gyapju fonalak szállítására vonatkozólag az ajánlati felhívásban foglalt minőségi feltételek.

A pályázat és szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, az üzletvezetőségeknél, valamint a kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Az anyag- és leltárbeszerzési szakosztály ezen ajánlati felhívást ingyen adja ki, esetleg postán is megküldi.

Budapest, 1902. évi szept. hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utcza 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT.**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegénység, szívbillentyű-, nő, tüdő és gégebetegségek, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyászat, villamfény-, moor-, szénsavas, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage.

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

23955—1902.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének 1903. évre vonatkozó költségelirányzata, ugy a városi tisztai nyugdíj-alapnak 1903. évi költségelirányzata, a tanácsnak és a hármasszabottnak üléséről felvett jegyzőkönyvek, valamint a bevétel és kiadás tételleit felvilágosító mellékletek **folyó évi szeptember hó 25-től október hó 9-ig bezárólag** a városháza tanácsstermében közszemlére kitétetnek.

Szabadságában áll azokat minden adózó polgárnak megtekinteni és azokra netáni észrevételeiket írásban a folyó évi október hóban megtartandó rendes havi közgyűlés előtt legalább 5 nappal a tanácshoz betérjeszteni.

Arad, 1902. évi szeptember hó 12.

A városi tanács.

1666

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

140361—1902. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasúti kocsiokban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérművek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább

felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson f. évi szeptember hó
Miskolcz 25-én d. u. 2 óra
Bpest nyugoti 29-én d. e. 9 óra
Budapest, 1902. szeptember havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE**MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet azeplőt májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massazsához használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimores védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessenék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Pálotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Árpád, Elekén: Ifj. Pekker István, Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonezon: Molnár István, Gyorokon: Masznik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevényen: Schögl Pál, Kunagótán: Fejes Lajos, Kurticon: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsányi Ferenc, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Ádám, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszi János, Pankótán: Posevitz Gusztáv, Pityarosan: Szabados József, Székendvaron: Fromm D. Trángott, Sigmándon: Celky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tanczon: Kauts János, és Új-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszerárakban.

Akinek

pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, takarítónőre, kertészre, gazdasszonyra, mindenre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre, van szüksége

Aki

üzletet, bútort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket, birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

Aki

férjhez menni v. nősülni óhajt, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad, gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanuló felvenni kíván

AZ

„Aradi Közlöny”,

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki napilap

kis hirdetési

rovatát használja.

Hirdetési levelező-lapok kaphatók a lap elárusító helyein 50, 60 fillérért és egy koronáért.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felvitágozásokat teljesen in-
gyen ad a
Kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
— Telefon szám: 151. —

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Hirdetések felvételnek a
Kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
— Telefon szám: 151. —

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre
szolgáló levelezőlapok kaphatók
Aradon:
Révész Mándor
könyvkereskedésben, Szabadság-tér és Forray-utca
sarkán.
Ifj. Klein Mór
könyvkereskedésben, Atzél Péter-utca.
Kerpel Izso
könyvkereskedésben, Andrásy-tér.
Kubina Béláné
papírkereskedésben, Hunyadi-utca.
Keppich Zsigmond
papírkereskedésben, Andrásy-tér.
Ozv. Hammerschlag L.-né
dohánytözsdejében, Andrásy-tér.
Lészay Sándor
dohánytözsdejében, Andrásy-tér
Kis tözsdeben
Templom-utca.
Kohn László
Waggongyárban.
Hoffmann József
maszkkereskedésben, Forray-utca.

Német-magyar Bonne
gyermek mellé ajánkozik. Szi-
ves megkeresések „Bonne” jelige
alatt e lap kiadóhivatalába ké-
retnek. 1669

Droguista gyakornok
Krausz Elemér és Tsai Arad, And-
rassy-tér, nagybani drogua üzlete,
egy 4 közép iskolát végzett jóháb-
ból való csinos külsejű fiatal em-
bert, előnyös feltételek mellett, el-
fogad. 1667

Kész
butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönség-
nek **szolid kivitelű**

kész-butoraimat
és olyanokra megbízást kész-
séggel elfogadok. 1669

Varga József
asztalos-mester
Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Kitűnő hangu
Schunda-féle cimbalom eladó mál-
tányos áron. Megtekinthető Krispin
J. zenemű-kereskedésében. 5021

Egy intelligens fiatal
ember

ösmeretség hiányában egy 17—20
éves művelt, uri leánnyal óhajta
megismerkedni. Diszkrétio férfiúi
becsületszó. Ajánlatokat „hivatalnok”
jelige alatt kér lapunk kiadóhiva-
talába. 5017

Hirdetés.

A m.-pécskai polgári olvasó
kör, mely közel 200 tagot
számlál, saját helyiségében levő
vendéglőjébe

egy nős
vendéglőst
keres,
melyre bővebb felvilágosítást
a m.-pécskai polgári kör el-
nöksége adand. 1662

Magyar és német
levelezésben perfect könyvelő hől-
gyet elfogad, Krausz Elemér és
társai drogua üzlete, Arad, And-
rassy-tér. 1668

Panker Viktor
műlakatos, Fácán utca 6 sz. egy
oszlopos borsajtó eladó. Megrende-
lések elfogadtnak, pontosan szál-
lítottatnak. 1596

Színházi páholy.
Egy első emeleti páholy, páratlan
számu bérlet felére, vagyis a pá-
ratlan számu előadások minden
másodikára kapható. További fel-
világosítást nyújt e lap kiadóhi-
vatala. 1652

Elköltözés miatt
november elsejére, esetleg előbb,
kiadó egy utcai lakás 4 szoba,
melékhelyiségek és kertel. Bőveb-
bet Kápolna utca 21. 1660

Tanulók
heti fizetéssel felvételnek az Aradi
nyomda részvénytársaság könyv-
nyomdájában és könyvkötészetében.

Gurahonezi
portlandcemento
egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet al-
tal megszabott normáitakat 60—70 szá-
zalékkal felülmúlja, rendkívül finom
örleésben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható
Kriszán János Arad, nagyváradi-ut 12. és
Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak
szertárána
Arad állomás mellett.
Megrendeléseket az Arad-csanádi Egye-
sült Vasutak központi irodája is elfo-
gad és a cementet kívánatra házhoz
szállítja. 274

Nagyobb lakás
kerestetik irodául

folyó évi november hó 1-sőre.

Értekezhetni a **dohánybevaltó felügyelőség**
pénzügyi palota). 1655

Minden vevő fényképkedvezményben részesül.

Megérkeztek

a legújabb divatu

fiu gyermek és leány

kalapok! sapkák!

a vadászati idényre fegyverek!

Táskák és töltények.

ZIMMERMANN és EISELE

a „Zöld papagájhoz”.

ARAD, Templom-utca sarkán.

Óriási választék 1 koronás nyakkendőben.

Aradi nyomdászvénytársaság könyvnyomdája.

Borszivattyuk

3 évi jótállással

(Ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,
kutak és gummi tömlők.

gyári árakon.

Javítások elfogadtnak.

787—1902. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t.-cz. 102. § sa ér-
telmében ezennel közhírré teszi,
hogy a nagy-várad városi kir. já-
rásbírósa 1899. évi Sp. III. 957/10.
számu végzése következtében dr.
Mihelyi Lajos nagy-várad ügyvéd
által képviselt Erber Imre javára,
Ozv. Kohn Simonné és társa ellen.
707 kor. 88 fill. és jár. erejéig
1902 évi szeptember hó 3-án foga-
natosított kielégítési végrehajtás ut-
ján lefoglalt és 680 koronára be-
csült következő ingóságok, u. m.
elmozdítható fa épületek nyilvános
árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a M.-Radnai
kir. járásbírósa 1902. évi V.
364/4 számu végzése folytán 707
kor. 88 fill. tőkekövetelés ennek
1897. évi november hó 30. napjá-
tól járó 5% kamatai, és eddig
összesen 144 kor. 36 fillérben
bíróilag már megállapított költsé-
gek erejéig Ozv. Kohn Simonné,
szül. Glauber Betti és Kohn Lipót
kapruciai ingóságokra leendő esz-
közlésére 1902. évi október hó 2.
napjának délelőtt 11 órája határidőül
kitűzetik és ahhoz a venni szán-
dózkodók oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingósá-
gok az 1881. évi LX. t.-cz. 107.
és 108. §-sa értelmében készpénz-
fizetés mellett, a legtöbbet igérő-
nek, szükség esetén becsáron alul
is el fognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le és felül-
foglalták és azokra kielégítési jo-
got nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § ér-
telmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt M.-Radna 1902. évi szept-
ember hó 18. napján.

Smikál János,

1665

kir. bir. végrehajtó.